

اعلامیه جهانی حقوق بشر

مصدوب دهم نسـمبـر ۱۹۴۸

از جانب

مجمع عمومی سازمان ملل

مقدمه

«از آن‌جا که شناسایی حیثیت ذاتی کلیهٔ اعضای خانواده بشری و حقوق یکسان و انتقال ناپذیر آنان اساس آزادی و عدالت و صلح را در جهان تشکیل می‌دهد

شر من‌چر به اعمال وحشیانه‌یی گردیده است که روح بشریت را به عصبان واداشته و ظهور دنیایی که در آن افراد بشر در بیان و عقیده آزاد و از ترس و فقر فارغ باشند بعنوان بال‌اترین آمل بشر اعلام شده است

«از آن‌جا که اساس حقوق انسانی را نباید با اجرای قانون حمایت کرد تا بشر به عنوان آخرین علاج به قیام بر ضد ظلم و فشار مجبور نگردد

«از آن‌جا که اساس لازم است توسع روابط دوستانه بین ملل را مورد تشویق قرار داد

«حقوق اساسی بشر و مقام و ارزش فرد انسانی و تساوی حقوق مرد و زن مجدداً در منشور اعلام کرده‌اند و تصمیم راسخ گرفتند»آن‌که به بهیشترفت اجتماعی کمک کنند و در محیط آزاد وضع زندگی بهتری بوجود آورند

«از آن‌جا که دول عضو متحد شده‌اند که احترام جهانی و رعایت واقعی حقوق بشر و آزادی‌های اساسی را با همکاری سازمان ملل متحد تأمین کنند

«از آن‌جا که حسن تفاهم بیشترک نسبت به این حقوق و آزادی‌ها برای اجرای کامل این متحد کمال اهمیت را دارد

«احترام این حقوق و آزادی‌ها گس‌تروش یابد و با تدابیر تدریجی ملی و بین‌المللی، شناسایی و اجرای واقعی و حیاتی آن‌ها چه در میان خود ملل عضو و چه در بین مردم کشورهایی که در قلمرو آن‌ها می‌باشند، تأمین گردد

ماده اول:

«تمام افراد بشر آزاد به دنیا می‌آیند و از لحاظ حیثیت و حقوق با هم برابرند. همه دارای عقل و وجدان هستند و باید نسبت به یکدیگر با روح برادری رفتار کنند

ماده دوم:

«رنگ، جنس، زبان، مذهب، عقیده سیاسی یا هر عقیدهٔ دیگر و همچنین ملیت، وضع اجتماعی، ثروت، ولادت یا هر موقعیت دیگری، از تمام حقوق و کلیهٔ آزادی‌هایی که در اعلامیه حاضر ذکر شده است، بهره‌مند گردند - ۱

«بر وضع سیاسی، اداری و قضایی یا بین‌المللی کشور یا سرزمینی نباشد که شخص به آن تعلق دارد، خواه این کشور مستقل، تحت قیومیت یا غیر خودمختار بوده یا حاکمیت آن به شکلی موجود شده باشد - ۲

ماده سوم:

«هر کس حق زندگی، آزادی و امنیت شخصی دارد.

ماده چهارم:

«هی‌چکسی را نمیتوان در برنگی نگه داشت و دادوستد بیرنگان به هر شکلی که نباشد، ممنوع است.

ماده پنجم:

«هی‌چکسی را نمیتوان زیر شکنجه، مجازات یا رفتاری قرار داد که ظالم‌انه، بر خلاف انسانیت و شئون بشری یا اهانت‌آمیز نباشد.

ماده ششم:

«هر کس حق دارد که مشخصیت حقوقی او در همه‌جا بعنوان یک انسان در مقابیل قانون شناخته شود.

ماده هفتم:

«با نه از حمایت قانون برخوردار شوند. همه حق دارند در مقابل هر تبعیضی که ناقض اعلامیه حاضر باشد و در برابر هر تحریکی که برای چنین تبعیضی به عمل آید، به گونه مساوی از حمایت قانون بهره‌مند شوند.

ماده هشتم:

«در برابر اعمالی که حقوق اساسی هر فرد را مورد تجاوز قرار دهد و آن حقوق به وسیله قانون اساسی یا قانون دیگری برای او شناخته شده نباشد، هر کس حق رجوع بوشر به محاکم ملی صالحه دارد.

ماده نهم:

«هی‌چکسی نباید خودسرانه توقیف، حبس یا تبعید بشود.

ماده دهم:

«با مساوات کامل حق دارد که دعایش به وسیله دادگاه مستقل و بی‌طرف، منصفانه و علناً رسیدگی شود و چنین دادگاهی درباره حقوق و الزامات او یا هر اتهام جزایی که به او توجه پیدا کرده نباشد، تصمیم بگیرد

ماده یازدهم:

«هر کس که به جرمی متهم شده باشد، بی‌گناه شمرده خواهد شد، تا وقتی‌که در چرایی یک دعوای عیومی که در آن کلیه تضمین‌های لازم برای دفاع او تأمین شده نباشد، توقصر او قانوناً مجرز گردد.

«وقوع ارتکاب آن عمل به موجب حقوق ملی یا بین‌المللی جرم شناخته نشود، محکوم نخواهد شد. به همین طریقی هی‌چ مجازاتی شدیدتر از آن‌چه که در موقع ارتکاب جرم به آن تعلق می‌گرفت درباره کسی اعمال نخواهد شد

ماده دوازدهم:

«وادگی، اقامتگاه و یا مکاتبات خود نباید مورد مداخله‌های خودسرانه واقع شود و شرافت و اسم و رسمش نباید مورد حمله قرار گیرد. هر کس حق دارد که در برابر این‌گونه مداخلات و حملات مورد حمایت قانون قرار گیرد

ماده سی‌زدهم:

«هر کس حق دارد که در داخل هر کشوری آزادانه عبور و مرور کند و محل اقامت خود را انتخاب نماید.

«هر کس حق دارد هر کشوری و از جمله کشور خود را ترک کند و یا به کشور خود باز گردد.

ماده چهلدهم:

«هر کس حق دارد در برابر تعقیب، شکنجه و آزار پناهگاهی چیست‌و کند و در کشورهای دیگر پناه‌اختی نماید.

«در موردی که تعقیب واقعاً مبتنی بر جرم عیومی و غیرسیاسی یا رفتارهای مخالف با اصول و مقاصد ملل متحد نباشد، نمیتوان از این حق استفاده نمود.

ماده پانزدهم:

«هر کس حق دارد که دارای تابعیت نباشد.

«هی‌چکسی را نمیتوان خودسرانه از تابعیت خود یا از حق تغییری تابعیت محروم کرد.

ماده شانزدهم:

«هی‌چ‌گونه محدودیت از نظر نژاد، ملیت، تابعیت یا مذهب با هدیگر ازدواج کنند و تشکیل خانواده دهند. در تمام دت زناشویی و هنگام ان‌حال آن، زن و شوهر در کلیه امور مربوط به ازدواج، دارای حقوق مساوی استند.

«ازدواج باید با رضایت کامل و آزادانهٔ زن و مرد واقع شود.

«خانواده رکن طبیعی و اساسی اجتماعی است و حق دارد از حمایت جامعه و دولت بهره‌مند شود.

ماده هفدهم:

«هر شخص من‌فرداً یا بطور اجتماعی حق مالکیت دارد.

«هی‌چکس را نمیتوان از حق مالکیت محود نمود.

ماده هژدهم:

و همچنین متضمن آزادی اظهار عقیده و ایمان است و نیز شامل تعلیمات مذهبی و اجرای مراسم دینی می‌باشد. هر کس می‌تواند از این حقوق تن‌ها یا همگانی با دیگران، به طور خصوصی یا بطور عیومی برخوردار باشد

ماده نوزدهم:

«س حق آزادی عقیده و بیان دارد و حق مذبور شامل آنست که از دانشنن عقاید خود بیم و اضطرابی نداشته باشد و در کسب اطلاعات و افکار و در اخذ و انتشار آن به تمام وسایل ممکن و بدون ملاحظات مرزی آزاد باشد

ماده بیستم:

«هر کس حق دارد آزادانه مجامع و جمعیت‌های بین‌الملتمیز تشکیل دهد.

«هی‌چکس را نمیتوان مجبور به شرکت در اجتماع کرد.

ماده بیست و یکم:

«هر کس حق دارد در ادارهٔ امور عیومی کشور خود، خواه مبتقیم و یا خواه به وساطت نمایندهگانی که آزادانه انتخاب شده باشند شرکت چوید.

«هر کس حق دارد با تساوی شرایط، به مشارع عیومی کشور خود نایل آید.

«اده باید بیوسله انتخاباتی ابراز گردد که از روی صداقت و بطور ادواری صورت پذیرد. انتخاباتات باید عیومی و با رعایت مساوات باشد و با رای بین‌هانی یا طریقه همان‌تن آن انجام گیرد که آزادی رای را تأمین نماید

:ماده بیست و دوم

امنیت اجتماعی دارد و مجاز است به وسیله مباحی ملی و همکاری بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را که لازم^{*} مقام و نمود آزادانه شخصیت او است با رعایت تشکیلات و منابع هر کشور به دست آورد

:ماده بیست و سوم

هر کس حق دارد کار کند، کار خود را آزادانه انتخاب نماید، شرایط منصفانه و رضایت بخشی برای کار خواستار باشد و در برابر بی‌کاری مورد حمایت قرار گیرد

همه حق دارند که بدون هیچ تبعیضی در مقابل کار مساوی، اجرت مساوی دریافت دارند

هر کس که کار میکند مستحق مزد منصفانه و رضایت بخشی می‌شود که زندگی او و خانواده‌اش را موافق شیون انسانی تأمین کند و آن را در صورت لزوم با هر نوع وسایل دیگر حمایت اجتماعی تکمیل نماید

هر کس حق دارد که برای دفاع از منافع خود با دیگران اتحادیه تشکیل دهد و در اتحادیه‌ها نیز شرکت کند

:ماده بیست و چهارم

هر کس حق استراحت، فراغت و تفریح دارد و به خصوص به محدودیت معقول ساعات کار و مرخصی‌های انواری مستحق اخذ حقوق است

:ماده بیست و پنجم

بنین حق دارد که در مواقع بی‌کاری، بیم‌اری، نقص اعضاء، بیوه شدن، پیری و یا در تمام موارد دیگری که به علل خارج از ارده^{*} انسان وسایل امرار معاش از دست رفته باشد از شرایط آبرومندانه زندگی برخوردار شود

مادران و کودکان حق دارند که از کمک و مراقبت مخصوصی بهره‌مند شوند . کودکان (چه بر اثر ازدواج و چه بدون ازدواج بدنی آبه باشند) حق دارند که همه از یک نوع حمایت اجتماعی برخوردار شوند

:ماده بیست و ششم

مربوط بتعلیمات ابتدای و اساسی است باید مجانی باشد . آموزش ابتدای اجباری است . آموزش حرفه‌یی باید در شرایط تساوی کامل به روی همه باز باشد، تا همه بنا به استعداد خود بتوانند از آن بهره‌مند گردند

شر را تقویت کند . آموزش و پرورش باید حسن تفاهم، گذشت و احترام عقاید مخالف و دوستی بین تمام ملل و جمعیت‌های نژادی یا مذهبی و همچنین گسترش فعالیت‌های ملل متحد را در راه حفظ صلح تسهیل نماید

پدر و مادر در انتخاب نوع آموزش و پرورش فرزندان خود نسبت به دیگران اولویت دارند

:ماده بیست و هفتم

هر کس حق دارد آزادانه در زندگی فرهنگی اجتماعی شرکت کند، از فنون و هنرها بهره‌مند گردد و در پیشرفت علمی و فواید آن سهیم باشد

هر کس حق دارد از حمایت منافع معنوی و مادی آثار علمی، فرهنگی یا هنری خود برخوردار شود

:ماده بیست و هشتم

هر کس حق دارد برقراری نظمی را بخواهد که از لحاظ اجتماعی و بین‌المللی حقوق و آزادی‌های را که درین اعلامیه ذکر گردیده است تأمین کند و آن‌ها را به مورد عمل گذارد

:ماده بیست و نهم

هر کس در مقابل آن جامعه‌یی وظیفه دارد که رشد آزاد و کامل شخصیت او را میسر سازد

است که بیوسیه^{*} قانون منحصرأ به منظور تأمین شناسایی و مراعات حقوق و آزادی‌های دیگران و برای رعایت مقتضیات صحیح اخلاقی و نظم عجمی و رفاه همگانی در شرایط یک جامعه دموکراتیک وضع گردیده است

این حقوق و آزادی‌ها در هیچ موردی نمیتواند بر خلاف مقاصد و اصول ملل متحد اجرا گردد

:ماده سیام

به حاضر نباید طوری تفسیر شود که متضمن حقی برای دولتی یا جمعیتی یا فردی باشد که بخ موجب آن بتواند هر یک از حقوق و آزادی‌های مندرج در این اعلامیه را از بین ببرد و یا در آن راه فعالیت‌ی بنماید